

**ELS CONTACTES CONSONÀNTICS EN BALEAR.
DESCRIPCIÓ I ANÀLISI**

Tesi doctoral presentada per
CLÀUDIA PONS MOLL
per optar al títol de doctora en Filologia Catalana

Direcció:
MARIA ROSA LLORET ROMAÑACH (UB) i JOAQUIM VIAPLANA LLEONART (UB)

Programa de Doctorat:
Descripció lingüística i variació (bienni 1998-2000)

Departament de Filologia Catalana
Universitat de Barcelona
Barcelona, maig del 2004

5. HIPÒTESIS DE TREBALL

Aquest treball parteix d'una sèrie d'hipòtesis que es relacionen amb els objectius detallats en el § 2, els quals es repeteixen a continuació: *a)* oferir una descripció dels processos fonològics ocasionats pels contactes consonàntics en balear i investigar-ne els principals condicionants; *b)* formalitzar aquests processos i condicionants en el marc de la teoria de l'optimitat; *c)* comprovar en quina mesura la teoria de l'optimitat és capaç de donar compte de la complexitat de processos fonològics que caracteritzen les varietats balears; *d)* investigar si les dades analitzades donen evidència a favor d'un determinat tractament formal enfront d'altres en els casos en què el model teòric preveu més d'una possibilitat d'anàlisi; *e)* investigar en quina mesura les dades objecte d'anàlisi fan evident la necessitat d'ampliar i de matisar algunes de les premisses del model teòric adoptat.

Per als dos primers objectius, s'estableixen les hipòtesis següents:

- (1) Les resolucions dels contactes consonàntics poden variar en funció d'un conjunt de factors, que són *a)* la varietat dialectal; *b)* la naturalesa de les consonants implicades; *c)* el domini (fonològic i morfològic) d'aplicació; i *d)* la posició sil·làbica dels sons implicats.
- (2) La incidència que tenen aquests factors pot capturar-se formalment a partir dels mecanismes de què disposa la teoria de l'optimitat.
 - (2.1.) La variació condicionada per la varietat dialectal es pot formalitzar mitjançant una diferent jerarquització d'un conjunt de restriccions universals (veg. el § 4.2.1.12).
 - (2.2.) La variació condicionada per la naturalesa de les consonants implicades es pot capturar gràcies a la interacció de les restriccions de marcatge en contra de determinades configuracions segmentals i sil·làbiques i de les restriccions de fidelitat que requereixen la preservació dels trets que caracteritzen els segments subjacents (veg. el § 4.2.1.8).
 - (2.3.) La variació condicionada per la posició sil·làbica que ocupen els sons implicats es pot formalitzar recorrent a l'activitat de les restriccions de fidelitat posicional, les quals

advoquen per la preservació dels trets que caracteritzen els segments subjacents en funció del context —sil·làbic o morfològic— en què aquests es troben en la forma superficial (veg. el § 4.2.1.8).

(2.4.) La variació condicionada pel domini morfològic d'aplicació es pot formalitzar recorrent a una sèrie de mecanismes i submodels, desenvolupats en el marc del model, que permeten capturar els condicionants morfològics que incideixen en la fonologia. Aquests mecanismes i submodels són, entre d'altres, l'alineament generalitzat, la teoria de la correspondència transderivacional i la teoria dels paradigmes òptims (veg. el § 4.2.1.7.1 i el § 4.2.1.10).

Per als tres darrers objectius, s'estableix la hipòtesi següent:

(3) La complexitat de processos segmentals desencadenats en balear fan d'aquest dialecte un marc empíric idoni per posar a prova les possibilitats explicatives del model, per donar evidència a favor d'un determinat tractament en els casos en què el model preveu més d'una possibilitat d'anàlisi, i per matisar i ampliar algunes de les premisses i alguns dels mecanismes del model teòric.

Aquesta hipòtesi de tipus general es pot desglossar en les hipòtesis següents:

(3.1.) Bona part dels processos estudiats en aquest treball impliquen modificacions en la qualitat segmental de les consonants implicades. Aquests processos, per tant, haurien de permetre investigar aspectes relacionats amb la naturalesa dels trets i les restriccions que hi fan referència (veg. el § 4.2.1.9).

(3.2.) Algunes de les dades objecte d'estudi plantegen situacions d'opacitat difícils de capturar en un marc no derivacional. L'anàlisi d'aquestes dades hauria de servir per comprovar l'operativitat dels submodels desenvolupats en el marc de la teoria de l'opacitat per donar compte de les situacions d'opacitat (veg. el § 4.2.1.10).

(3.3.) Alguns dels processos analitzats en aquest treball, com és el cas de l'assimilació regressiva de lloc d'articulació o la simplificació consonàntica, han estat estudiats a bastament en el marc de la teoria de l'opacitat, de manera que el model ja disposa de

mecanismes suficients per donar-ne compte (veg., per exemple, el capítol dedicat a l'assimilació regressiva de lloc d'articulació o el capítol dedicat a la simplificació consonàntica). Les dades del balear pel que fa a aquests processos haurien de servir, en aquest sentit, per ratificar o rectificar les propostes de treballs anteriors. Altres processos, en canvi, no han rebut cap tractament formal en el marc de la teoria de l'optimitat. És el cas de l'escissió, la semivocalització o l'assimilació regressiva de mode d'articulació. L'anàlisi d'aquests processos, doncs, hauria de servir per proposar noves restriccions i per fonamentar-les adequadament.

(3.4.) Algunes de les tesis de la teoria de l'optimitat es troben encara en una fase de desenvolupament. És el cas, per exemple, de la hipòtesi de la *riquesa de la base* o de les múltiples hipòtesis que han sorgit al voltant de la *naturalesa dels trets*. En aquest treball s'analitza un ventall prou ampli de processos per comprovar, encara que sigui parcialment, la validesa d'aquestes hipòtesis.